

Geol. vjesnik	30/2	503—507	3 table	Zagreb, 1978
---------------	------	---------	---------	--------------

069.552.6(085)

Katalog meteorita pohranjenih u Mineraloško-petrografskom muzeju u Zagrebu

Vladimir ZEBEC

Mineraloško-petrografski muzej, Demet:ova 1, YU—41000 Zagreb

Dan je pregled najosnovnijih podataka o meteoritima koji se čuvaju u Mineraloško-petrografskom muzeju u Zagrebu, zaključno sa 31. 12. 1976. Uz naziv meteorita prema mjestu pada, te datum pada, navedeno je mjesto u klasifikaciji, težina uzoraka u gramima, njihove fotografije i eventualni sinonimi naziva. U prikaz su uvršteni i tektiti.

UVOD

Većina meteorita, koji čine jezgru današnje zbirke, evidentirana je u knjigama Mineraloško-petrografskog muzeja u Zagrebu u prvim godinama ovoga stoljeća. Zbirka je nadopunjena vrijednim primjercima tokom posljednjih desetak godina. Pored nekih meteorita koji su pali u stranim zemljama, muzejska zbirka sadrži uzorke svih meteorita koji su prilikom pada pronađeni na teritoriju Hrvatske a isto tako i uzorke svih meteorita koji su pronađeni i sačuvali se sa teritorija Jugoslavije.

U popisu literature navedeni su autori prema čijim su radovima u ovom katalogu prikazani najvažniji podaci o pojedinim meteoritima. Iscrpne podatke sa citiranom opširnom literaturom o meteoritima palim na području Jugoslavije dao je u više navrata R a m o v i ć (1958, 1963. i 1965).

Za svaki meteorit prikazani su podaci ovim redoslijedom: datum i vrijeme pada odnosno nalaza, vrsta meteorita, opis i težina uzorka koji se čuva u Mineraloško-petrografskom muzeju u Zagrebu i eventualni sinonimi za naziv meteorita. Na kraju je za sve dobro klasificirane meteorite navedena i klasifikacijska grupa, šesteroslovna kratica imena i ime meteorita, kako je to pohranjeno u kompjutoru banke podataka u Max-Planckovom institutu za kemiju u Mainzu. Ti podaci su citirani iz liste dobro klasificiranih meteorita po W a s s o n u (1974, str. 243—262). Konačno, u tablama I—III reproducirane su fotografije uzoraka.

KATALOG METEORITA, STANJE NA DAN 31. 12. 1976.

1. *ALFIANELLO*, Brescia, Italija.

Pao 16. 02. 1883. u 15 sati.

Kameni meteorit (intermedijarni broncitni hondrit, Ci).

Jedan odlomak težak 62,13 g (Tabla I, sl. 1).

L6 ALFIAN ALFIANELLO

2. *DIMITROVGRAD*, Srbija, Jugoslavija.

Nađen i prepoznat u travnju 1955. (Oko 100 kg težak meteorit čuva se u Prirodnjačkom muzeju u Beogradu).

Željezni meteorit (srednje strukturni oktaedrit, Om).

Krhotina teška 9,54 g (Tabla I, sl. 2).

Sinonimi: Piro, Dimitrovgradsko gvožđe, Caribrod.

IIIA DIMITR DIMITROVGRAD

3. *DUBROVNIK*, Hrvatska, Jugoslavija.

Pao 20. 02. 1951. u 14 sati u predjelu Trnov Do. Nađen individualni komad težak oko 1900 g od kojega je nakon znanstvene obrade i nešto materijala ustupljenog drugim zbirkama (Moskva, London i Beč); ostalo 1087 g.

Kameni brečoliki meteorit (hondrit L3-6).

Štatak jednog individua težak 1087 g (Tabla I, sl. 3).

Sinonimi: Molunat, Močila, Herceg-Novi, Hercegnovi.

4. *HRAŠČINA*, Hrvatska, Jugoslavija.

Pao 26. 05. 1751. u 18 sati. (Meteorit je prilikom pada naišao od istoka u obliku vatrene kugle koja se uz eksploziju raspala. Veći komad, koji je i jedini ostao sačuvan, nakon pada bio je težak 39.672 g. Danas se čuva u Prirodoslovnom muzeju u Beču u težini od 39.245 g, a razlika je dijelom potrošena prilikom znanstvene obrade, a dijelom se nalazi po različitim zbirkama).

Željezni meteorit (srednji oktaedrit, Om).

Polirana pločica teška 0,56 g (Tabla I, sl. 4).

Sinonimi: Hraschina, Hrasina, Hrašina, Agram, Zagreb, Zagrebačko željezo.

IID HRASCH HRASCHINA

Napomena: U većini stranih kataloga ime za Hraščinu nije ispravno uneseno. Umjesto Hraschina, kako to stoji i u izvornoj ispravi o padu sastavljenoj na latinskom, trebalo bi pisati Hraščina.

5. *JELICA*, Srbija, Jugoslavija.

Pao 1. 12. 1889, u 14 sati i 30 min. (Nakon pada sakupljeno 25 kom zajedničke težine preko 30 kg).

Kameni meteorit (brečoliki ahondrit, amfoterit, Am).

Dva odlomka težine 88,70 i 19,00 g (Tabla I, sl. 5 i 6).

Sinonimi: Jeliza, Čačak, Cacak.

LL6 JELICA JELICA

6. *KNYAHINYA*, Zakarpatje, USSR.

Pao 9. 06. 1886. u 17 sati.

Kameni meteorit (brečoliki hiperstenski hondrit).

Fragment, sa jedne strane ravno odrezan i poliran. Težak je 48,99 g. (Tabla I, sl. 7).

Sinonimi: Кня́хы́на, Nagy Bereszna.

L5 KNYAHI KNYAHINYA

7. *L'AIGLE*, Orne, Francuska.

Pao 26. 04. 1803. u 13 sati.

Kameni meteorit (intermedijarni hondrit, brečolik, Cib).

Odlomak, sa jedne strane ravno odrezan, težak 28,40 g (Tabla I, sl. 8).

Sinonimi: Aigle.

L6 LAIGLE L ≠ AIGLE

8. *MILJANA*, Hrvatska, Jugoslavija.

Pao 26. 04. 1842. u 15 sati. (Prilikom pada sakupljeno oko 2 kg).

Kameni meteorit (bijeli hondrit, Cw).

Jedna pločica teška 71,18 g (Tabla I, sl. 9).

Sinonimi: Milena, Milana, Miljene, Pusinsko selo, Bušinsko selo, Varazdin, Varaždin, Warasdin.

L6 MILENA MILENA

Napomena: Vrlo često se uzimaju različita imena za ovaj meteorit. Naročito često u stranim katalozima pojavljuje se pod imenom Milena. Ispravno bi, međutim, trebalo pisati Miljana.

9. *MOCS*, Transilvanija, Rumunjska.

Pao 3. 02. 1882. u 16 sati.

Kameni meteorit (bijeli hiperstenski hondrit, Cw).

Jedan individuum težak 75,14 g (Tabla II, sl. 1) i odlomak od 10,63 g (Tabla II, sl. 2).

Sinonimi: Mociu, Gyulatelke, Erdelj, Klausenburg, Cluj.

L6 MOCS++ MOCS

10. *MOUNT JOY*, Pennsylvania, USA.

Nađen 1887.

Željezni meteorit (oktaedrit).

Pločica teška 1015,00 g (Tabla II, sl. 3).

Sinonimi: Gettysburg.

IIB MOUNJO MOUNT JOY

11. *OZREN*, Bosna, Jugoslavija.

Nađen u rujnu 1952. Glavni uzorak težak oko 3600 g čuva se u Zemaljskom muzeju u Sarajevu.

Željezni meteorit (oktaedrit grublje strukture, Ogg).

Pločica teška 26,41 g (Tabla II, sl. 4).

12. *PULTUSK*, Poljska.

Pao 30. 01. 1868. u 19 sati.

Kameni meteorit (sivi hondrit sa venama, Cga).

Jedan individuum težak 75,32 g (Tabla II, sl. 5).

Sinonimi: Varšava, Warshau, Leric, Ostrolenka.

H5 PULTUS PULTUSK

13. **SLAVETIC**, Hrvatska, Jugoslavija.

Pao 22. 05. 1868. u 10 sati i 30 min. (Prilikom pada sakupljeno je 1708 g).

Kameni meteorit (sivi hondrit sa venama, Cga).

Jedan odlomak težak 107,72 g (Tabla II, sl. 6).

Sinonimi: Jaska.

H4 SLAVET SLAVETIC

14. **SOKO-BANJA**, Srbija, Jugoslavija.

Pao 13. 10. 1877. u 14 sati. (Nakon pada sakupljeno materijala u težini oko 80 kg. U Prirodnjačkom muzeju u Beogradu čuva se komad težak 16 kg).

Kameni meteorit (Hiperstenski kugličasti hondrit, Cc).

Dva odlomka, jedan težak 765,00 g (Tabla II, sl. 7) i drugi 77,40 g (Tabla II, sl. 8).

Sinonimi: Aleksinac, Banja, Sarbanovac, Blendija, Devica.

LL4 SOKOBA SOKO-BANJA

15. **TOLUCA**, Meksiko.

Nađen 1776.

Željezni meteorit (srednji do grublji oktaedrit, Om-Ogg).

Jedan fragment s jedne strane ravno odrezan težak 82,04 g (Tabla II, sl. 9) i pločica teška 76,00 g (Tabla II, sl. 10).

Sinonimi: Ixtlahuaca, Hiquipilco, Xiquipilco, Tejupilco.

IA TOLUCA TOLUCA

16. **ZAVID**, Bosna, Jugoslavija.

Pao 1. 08. 1897. u 11 sati i 22 min. (Prilikom pada je sakupljeno oko 63 kg materijala. Najveći komad od 60 kg čuva se u Zemaljskom muzeju u Sarajevu).

Kameni meteorit (sivi hiperstenski hondrit sa enklavama bijelog ahondrita, Cia).

Tri odlomka: 1500,00, zatim 60,30 i 41,69 g (Tabla III, sl. 1 i 2).

Sinonimi: Ravni Zavid, Zvornik, Rožanj.

L6 ZAVID+ ZAVID

TEKTITI

1. **MOLDAVITI**

Oblast Lončenice-Desednice, Čehoslovačka — 3 individua (2,36, zatim 6,16 i 6,63 g — Tabla III, sl. 4).

Dolni Chraštany, Čehoslovačka — 2 individua (3,16 i 2,65 g — Tabla III, sl. 5).

Koroseky, Čehoslovačka — 2 individua (2,65 i 2,08 g — Tabla III, sl. 3).

2. **INDOHINITI**

Indokina — 1 individuum 2,76 g i 1 fragment 4,78 g (Tabla III, sl. 6 i 7).

Prof. dr Lj. Bariću dugujem zahvalnost na korisnim savjetima prilikom sastavljanja ovog kataloga.

Primljeno 31. 03. 1977.

LITERATURA

Hoinkes, G., Kurat, G. & Barić, Lj. (1976): Dubrovnik: Ein L3-6 Chondrit. — *Ann. Naturhistor. Mus. Wien*, 80, 39—55, Wien.

Hoinkes, G., Kurat, G. & Barić, Lj. (1977): Meteorit iz okolice Dubrovnika: hondrit L3-6. — *Geol. vjesnik*, 30, Zagreb.

- Keil, K. (1960): Fortschritte in der Meteoritenkunde. — *Fortschr. Miner.*, 38, 2, 202—283, Stuttgart.
- Korting, S. (1962): Die Meteoritensammlung der Mineralogischen Anstalten der Universität Göttingen nach dem Stande von 1961. — *Chemie der Erde*, 22, 349—370, Jena.
- Ramović, M. (1958): Zabilješke o ispitivanju meteorita s teritorije Jugoslavije. — *Geol. glasnik*, 4, 273—289, Sarajevo.
- Ramović, M. (1963): Razvoj meteoritike, kozmičke mineralogije i kosmovulkalogije. — *Geografski pregled*, 7, Geografsko društvo BiH, Sarajevo.
- Ramović, M. (1965): Catalogue of Meteorites in the Collections of Yugoslavia. — *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, Prirodne nauke*, 3—4, 41—98, Sarajevo.
- Wasson, J. T. (1974): *Meteorites. Classification and Properties*. — Springer-Verlag, Berlin—Heidelberg—New York.

The catalogue of meteorites in the Mineralogical-petrographical museum in Zagreb

V. Zebec

The basic data on meteorites in the Mineralogical-petrographical museum in Zagreb, collected until Dec. 31, 1976, are presented in the catalogue. Besides names, each meteorite is accompanied by data as follows: date and time of fall i. e. finding, kind of meteorite, description and weight of specimen kept in the Mineralogical-petrographical museum in Zagreb and possible synonyms. At the end, for all well-classified meteorites the group symbol is given, as well as the six-space abbreviation of the meteorite's name and meteorite name as it is recorded in the computer of the data bank at the Max-Planck Institute of chemistry in Mainz. Those data are quoted from the List of well-classified meteorites after Wasson (1974, p. 245—262). But in that list, as well as in the majority of foreign catalogues, the names Hrašćina and Miljana are spelt incorrectly. Instead of Hrašchina and Milena the correct spelling Hrašćina and Miljana are to be used.

The survey includes the tectites.

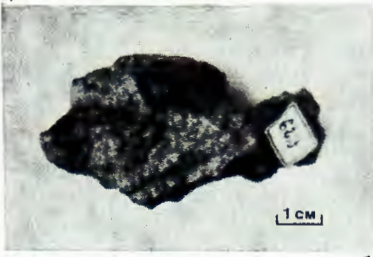
The photographs of the samples are given in the plates I to III.

Received 31 March 1977.

TABLA — PLATE I

Katalog meteorita Mineraloško-petrografskog muzeja u Zagrebu
The catalogue of meteorites in the Mineralogical-petrographical museum
in Zagreb

- 1 *ALFIANELLO*, Brescia, Italija.
- 2 *DIMITROVGRAD*, Srbija, Jugoslavija.
- 3 *DUBROVNIK*, Hrvatska, Jugoslavija.
- 4 *HRAŠCINA*, Hrvatska, Jugoslavija.
- 5 i 6 *JELICA*, Srbija, Jugoslavija.
- 7 *KNYAHINYA*, Zakarpatje, USSR.
- 8 *L'AIGLE*, Orne, Francuska.
- 9 *MILJANA*, Hrvatska, Jugoslavija.

1

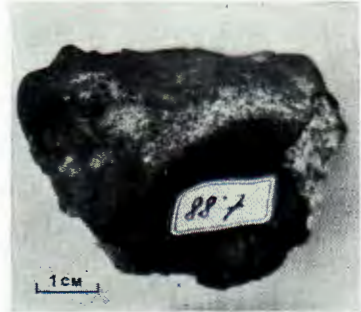
2

4

3

5

7

6

8

9

TABLA — PLATE II

Katalog meteorita Mineraloško-petrografskog muzeja u Zagrebu
The catalogue of meteorites in the Mineralogical-petrographical museum
in Zagreb

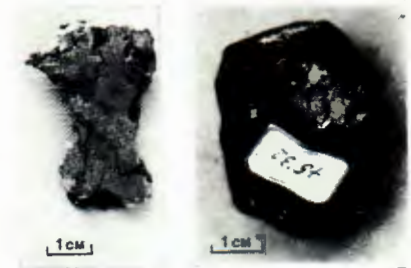
- 1 i 2 *MOCS*, Transilvanija, Rumunjska.
- 3 *MOUNT JOY*, Pennsilvanija, USA.
- 4 *OZREN*, Bosna, Jugoslavija.
- 5 *PULTUSK*, Poljska.
- 6 *SLAVETIĆ*, Hrvatska, Jugoslavija.
- 7 i 8 *SOKO-BANJA*, Srbija, Jugoslavija.
- 9 i 10 *TOLUCA*, Meksiko.

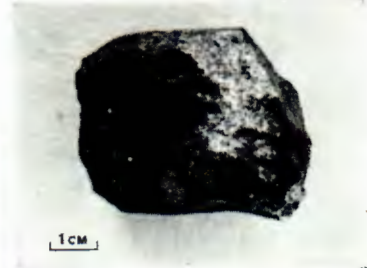
3

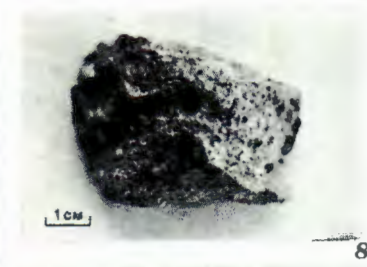
1 2

4 5

6

8

7

9

10

TABLA — PLATE III

Katalog meteorita Mineraloško-petrografskog muzeja u Zagrebu
The catalogue of meteorites in the Mineralogical-petrographical museum
in Zagreb

1 i 2 *ZAVID*, Bosna, Jugoslavija.

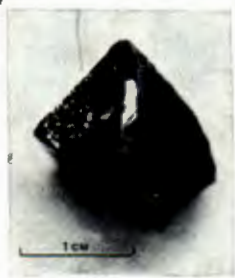
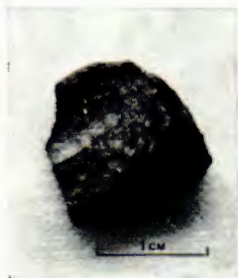
Tektiti, Tectites

3 *MOLDAVITI*, Koroseky, Čehoslovačka.

4 *MOLDAVITI*, Lončenice-Desednice, Čehoslovačka.

5 *MOLDAVITI*, Dolní Chrášťany, Čehoslovačka.

6 i 7 *INDOHINITI*, Indokina.

6 7